

SPORAZUM

**IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

I

VLADE KRALJEVINE BAHREIN

O USLUGAMA U ZRAČNOM PRIJEVOZU

SADRŽAJ

Sadržaj		Str.
	Preambula	3
Članak 1.	Definicije	4/5
Članak 2.	Primjenljivost Konvencije	5
Članak 3.	Dodjela prava	5/6
Članak 4.	Imenovanje aviokompanije i ovlaštenja za rad	6
Članak 5.	Oduzimanje ili suspendiranje ovlaštenja za rad	7
Članak 6.	Oslobađanje od plaćanja carinskih i drugih naknada	7/8
Članak 7.	Tarife	8/9
Članak 8.	Korištenje prava	9/10
Članak 9.	Primjena zakona i propisa	10
Članak 10.	Priznavanje uvjerenja i dozvola	11
Članak 11.	Iznajmljivanje	11
Članak 12.	Sigurnost putnih dokumenata	12
Članak 13.	Zaštitne mjere	12/13
Članak 14.	Neprihvatljivi i nedokumentirani putnici i deportirane osobe	13
Članak 15.	Sigurnost zračne plovidbe	14/15
Članak 16.	Zrakoplovna sigurnost	15/16/17
Članak 17.	Komercijalne aktivnosti	17/18
Članak 18.	Dostavljanje reda letenja	18
Članak 19.	Dostavljanje statističkih podataka	18
Članak 20.	Usklađivanje s multilateralnom konvencijom	19
Članak 21.	Korisničke naknade	19
Članak 22.	Zaštita životne sredine	19
Članak 23.	Konzultacije i izmjene i dopune	20
Članak 24.	Rješavanje sporova	20/21
Članak 25.	Raskid Sporazuma	21
Članak 26.	Registracija u ICAO-u	21
Članak 27.	Stupanje na snagu	22
	Raspored ruta	23/24

SPORAZUM

IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

I

VLADE KRALJEVINE BAHREIN

O USLUGAMA U ZRAČNOM PRIJEVOZU

Vlada Kraljevine Bahrein i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, u daljnjem tekstu „Ugovorne stranke“, koje su i stranke u Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, koja je otvorena za potpisivanje 7. prosinca 1944. u Čikagu;

Želeći unapređivati međunarodni sustav zrakoplovstva utemeljen na konkurentnosti među aviokompanijama na tržištu uz minimalno uplitanje država;

Želeći olakšati širenje mogućnosti u okviru usluga u međunarodnom zračnom prijevozu;

Prepoznajući da učinkovite i konkurentne usluge u međunarodnom zračnom prijevozu unapređuju trgovinu, dobrobit potrošača i ekonomski rast;

Želeći omogućiti aviokompanijama da ponude putnicima raznovrsne opcije usluga i želeći pojedinačne aviokompanije ohrabriti da razvijaju i primjenjuju inovativne i konkurentne cijene;

Želeći osigurati najviši stupanj sigurnosti zračne plovidbe i zrakoplovne sigurnosti u pružanju usluga u međunarodnom zračnom prijevozu te potvrđujući veliku zabrinutost u vezi s djelima ili prijetnjama usmjerenim protiv zrakoplovne sigurnosti zrakoplova, što ugrožava sigurnost osoba ili imovine, nepovoljno utječe na izvođenje usluga u zračnom prijevozu te potkopava povjerenje javnosti u sigurnost letenja u civilnom zrakoplovstvu,

suglasile su se o sljedećem:

ČLANAK 1. **DEFINICIJE**

U svrhu ovog Sporazuma, osim ako smisao drugačije ne nalaže, izrazi koji se koriste u ovom Sporazumu imaju sljedeće značenje:

- a) izraz „Konvencija“ označava Konvenciju o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, koja je otvorena za potpisivanje 7. prosinca 1944. godine, i obuhvaća sve anekse koji su usvojeni sukladno članku (90) iste Konvencije i sve izmjene i dopune Aneksa ili Konvencije sukladno njenim člancima (90) i (94a), u mjeri u kojoj su ti aneksi i izmjene i dopune primjenljivi za obje Ugovorne stranke;
- b) izraz „zrakoplovne vlasti“ označava, u slučaju Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine - Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine, a u slučaju Vlade Kraljevine Bahrein, Odsjek za poslove civilnog zrakoplovstva ili, u oba slučaja, svaku osobu ili tijelo koje je ovlašteno obavljati bilo koju funkciju koju u ovom trenutku mogu obavljati gorenavedene vlasti, ili slične funkcije;
- c) izraz „dogovorene usluge“ označava redovne usluge u međunarodnom zračnom prijevozu na ruti ili rutama navedenim u Aneksu ovog Sporazuma u svrhu prijevoza putnika, prtljaga, tereta i pošte;
- d) izraz „imenovana aviokompanija“ označava svaku aviokompaniju koja je imenovana i ovlaštena sukladno članku 4. ovog Sporazuma;
- e) izraz „utvrđena ruta“ označava rutu koja je utvrđena u Aneksu ovog Sporazuma;
- f) izraz „kapacitet“ u smislu zrakoplova označava korisnu nosivost tog zrakoplova koja je raspoloživa na određenoj ruti ili dijelu rute, a u smislu „dogovorene usluge“ označava kapacitet zrakoplova koji se koristi za pružanje te usluge, pomnožen frekvencijom koju taj zrakoplov izvodi tijekom datog razdoblja na određenoj ruti ili dijelu rute;
- g) izraz „teritorij“ ima utvrđeno značenje koje je navedeno u članku (2) Konvencije, a pojmovi „usluga u zračnom prijevozu“, „usluga u međunarodnom zračnom prijevozu“, „aviokompanija“ i „zaustavljanje u neprometne svrhe“ imaju značenja koja su im data u članku (96) Konvencije;
- h) izraz „tarifa“ označava cijene koje se plaćaju za prijevoz putnika, prtljaga i tereta te uvjete na temelju kojih se primjenjuju te cijene, uključujući provizije i druge dodatne novčane naknade za zastupanje ili prodaju prijevoznih dokumenata, ali isključujući novčane naknade i uvjete za prijevoz pošte;

- i) izraz „Aneks“ označava Aneks ovog Sporazuma s izmjenama i dopunama. Aneks čini dio Sporazuma tako da svaka referenca na Sporazum uključuje i referencu na Aneks, osim ako je drugačije navedeno;
- j) izrazi „zemaljska oprema“, „zalihe zrakoplova“ i „pričuvni dijelovi“ imaju značenja koja su im data u Aneksu 9 Konvencije.

ČLANAK 2.

PRIMJENLJIVOST KONVENCIJE

Odredbe ovog Sporazuma podliježu odredbama Konvencije u mjeri u kojoj su te odredbe primjenljive na usluge u međunarodnom zračnom prijevozu.

ČLANAK 3.

DODJELA PRAVA

1. Svaka Ugovorna stranka dodjeljuje drugoj Ugovornoj stranci prava navedena u ovom Sporazumu u svrhu pružanja usluga u međunarodnom zračnom prijevozu na rutama navedenim u Rasporedu ruta.
2. Sukladno odredbama ovog Sporazuma, aviokompanija ili aviokompanije koje imenuje svaka od Ugovornih stranaka uživa(ju) sljedeća prava:
 - a) pravo preleta bez slijetanja preko teritorija druge Ugovorne stranke;
 - b) pravo zaustavljanja u neprometne svrhe na teritoriju druge Ugovorne stranke;
 - c) ukrcavanje i iskrcavanje putnika, tereta i pošte na teritoriju druge Ugovorne stranke, kako je navedeno u Rasporedu ruta koji se nalazi u prilogu ovog Sporazuma.
3. Ništa u stavku (2) ovog članka neće ukazivati na mogućnost davanja imenovanoj aviokompaniji/aviokompanijama jedne Ugovorne stranke privilegije da na teritoriju druge Ugovorne stranke za novčanu naknadu ukrcava putnike, teret i poštu s odredištem u nekoj drugoj točki na teritoriju druge Ugovorne stranke.
4. Ako uslijed oružanog sukoba, prirodnih katastrofa, političkih poremećaja ili remetilackih događaja imenovana aviokompanija jedne Ugovorne stranke nije u stanju svoju uslugu obaviti na uobičajenim rutama, druga Ugovorna stranka

će uložiti najveći mogući napor da omogući nastavak obavljanja te usluge kroz odgovarajuća preusmjerenja tih ruta.

ČLANAK 4.

IMENOVANJE AVIOKOMPANIJE I OVLAŠTENJA ZA RAD

1. Zrakoplovna vlast svake od Ugovornih stranaka ima pravo imenovati jednu ili više aviokompanija za izvođenje dogovorenih usluga, kao i povući ili izmijeniti imenovanje bilo koje takve aviokompanije ili prethodno imenovanu aviokompaniju zamijeniti drugom. Takva imenovanja i njihove izmjene u pisanom obliku vrši zrakoplovna vlast Ugovorne stranke koja je imenovala aviokompaniju zrakoplovnoj vlasti druge Ugovorne stranke.
2. Po prijemu obavještenja o imenovanju, odnosno zamjeni ili njegovoj izmjeni te po zahtjevu imenovanih aviokompanija u obliku i na način kako je propisano, druga Ugovorna stranka dodjeljuje odgovarajuća operativna ovlaštenja uz minimalno proceduralno kašnjenje, pod uvjetom da:
 - a) je većina vlasništva i stvarna kontrola nad tom aviokompanijom u rukama Ugovorne stranke koja imenuje tu aviokompaniju ili državljane te Ugovorne stranke ili oboje ili da je glavno mjesto poslovanja smješteno na njenom teritoriju;
 - b) su imenovane aviokompanije kvalificirane ispuniti uvjete propisane zakonima i propisima koji se uobičajeno primjenjuju na usluge u međunarodnom zračnom prijevozu koje pruža Ugovorna stranka koja razmatra zahtjev ili zahtjeve;
 - c) Ugovorna stranka koja imenuje aviokompaniju održava i primjenjuje standarde utvrđene u članku 15. i članku 16.
3. Kada je aviokompanija imenovana i ovlaštena na odgovarajući način, ona može u bilo koje vrijeme početi pružati dogovorene usluge u cjelini ili djelomično, pod uvjetom da je red letenja utvrđen sukladno članku 18. ovog Sporazuma u pogledu takvih usluga.

ČLANAK 5.

ODUZIMANJE ILI SUSPENDIRANJE OVLAŠTENJA ZA RAD

1. Zrakoplovna vlast svake od Ugovornih stranaka ima pravo, u pogledu aviokompanija koje je imenovala druga Ugovorna stranka, oduzeti, suspendirati ili ograničiti ovlaštenje za rad u slučaju da:
 - a) većina vlasništva i stvarna kontrola nad tom aviokompanijom nije u rukama Ugovorne stranke koja imenuje tu aviokompaniju ili njene državljane ili oboje ili u slučaju da glavno mjesto poslovanja nije smješteno na njenom teritoriju;
 - b) ta aviokompanija nije postigla usklađenost sa zakonima i propisima navedenim u članku 9. ovog Sporazuma;
 - c) druga Ugovorna stranka ne održava niti primjenjuje standarde utvrđene u članku 15. i članku 16.
2. Osim ako je neophodno odmah djelovati da bi se spriječile daljnje neusklađenosti s podstavkom 1b ovog članka, prava utvrđena ovim člankom koriste se samo nakon konzultacija sa zrakoplovnom vlašću druge Ugovorne stranke, kako je navedeno u članku 23. ovog Sporazuma.
3. Bez obzira na stavak (1) i (2) ovog članka, svaka od Ugovornih stranaka zadržava pravo, u izuzetnim okolnostima ili tijekom razdoblja hitnog stanja ili u interesu javne sigurnosti, i s trenutnim dejstvom, da privremeno ograniči ili zabrani letenje iznad svog teritorija i slijetanje u svoje zračne luke.

ČLANAK 6.

OSLOBAĐANJE OD PLAĆANJA CARINSKIH I DRUGIH NAKNADA

1. Zrakoplovi kojim se izvode letovi u međunarodnom zračnom prijevozu a kojim upravljaju aviokompanije bilo koje Ugovorne stranke, kao i njihova redovna oprema, zalihe goriva i maziva te potrepština za zrakoplov koje uključuju hranu, piće i duhan koji se nalaze unutar takvog zrakoplova, oslobođeni su svih carinskih pristojbi, inspeksijskih naknada i drugih sličnih novčanih opterećenja po dolasku na teritorij druge Ugovorne stranke, pod uvjetom da ta oprema i zalihe ostanu u zrakoplovu do vremena kada se ponovo izvezu ili se iskoriste na dijelu putovanja koji se izvodi iznad tog teritorija.
2. Zalihe goriva, maziva, pričuvnih dijelova, redovne opreme i potrepština za

zrakoplov koje na teritorij jedne Ugovorne stranke unese imenovana aviokompanija druge Ugovorne stranke ili budu unesene u ime te aviokompanije ili budu unesene u zrakoplov kojim upravlja takva imenovana aviokompanija s isključivom namjenom da budu korišteni u pružanju usluga u međunarodnom zračnom prijevozu, oslobođene su svih carinskih pristojbi poreza koji važe na teritoriju prve Ugovorne stranke, čak i kada će te zalihe biti korištene na dijelu putovanja koji se izvodi iznad teritorija Ugovorne stranke na kojoj su unesene u zrakoplov. Za gorenavedene materijale moguće je da budu zadržani pod carinskim nadzorom i kontrolom.

3. Redovna oprema, pričuvni dijelovi, potrepštine za zrakoplov i zalihe goriva i maziva koje budu zadržane u zrakoplovu bilo koje Ugovorne stranke mogu se istovariti na teritorij druge Ugovorne stranke samo uz odobrenje carinskih tijela te Ugovorne stranke koja mogu zahtijevati da se ti materijali stave pod njihov nadzor do trenutka kada budu ponovo izvezeni ili na neki drugi način uklonjeni sukladno carinskim propisima.
4. Nad putnicima, prtljagom i teretom u izravnom tranzitu preko teritorija jedne od Ugovornih stranaka koji ne napuštaju dio zračne luke koji je rezerviran za tu namjenu provodi se isključivo pojednostavljena kontrola. Prtljag i teret u izravnom tranzitu oslobođeni su carinskih pristojbi i drugih sličnih poreza.
5. Oslobođeni svih carinskih pristojbi i/ili poreza bit će, na temelju reciprociteta, službeni dokumenti koji nose oznaku aviokompanije/aviokompanija kao što su oznake za prtljag, aviokarte, tovarni listovi, karte za ukrcavanje, red letenja te uredska i oprema za komunikaciju sa zemljom koji su uvezeni na teritorij sveke Ugovorne stranke s ciljem da ih koristi isključivo imenovana aviokompanija druge Ugovorne stranke.

ČLANAK 7.

TARIFE

1. Svaka od Ugovornih stranaka dozvoljava da svaka imenovana aviokompanija utvrdi tarife za usluge u zračnom prijevozu na temelju komercijalnih kretanja na tržištu. Intervencije koje može napraviti Ugovorna stranka ograničene su na:
 - a) sprečavanje tarifa čija primjena predstavlja protukonkurentsko ponašanje koje je izazvalo ili će vjerojatno izazvati ili mu je namjera izazvati slabljenje konkurenta ili isključivanje konkurenta s određene rute;
 - b) zaštitu potrošača od tarifa koje su nerazumno visoke ili restriktivne zbog

zlouporabe dominantnog položaja;

c) zaštitu imenovanih aviokompanija od tarifa koje su vještački niske.

2. Ne zahtijeva se dostavljanje informacija o tarifama za usluge u međunarodnom zračnom prijevozu između teritorija Ugovornih stranaka. Bez obzira na prethodno navedeno, imenovane aviokompanije Ugovornih stranaka dužne su nastaviti omogućavati neposredan pristup, na zahtjev, informacijama o ranije korištenim, postojećim i predloženim tarifama zrakoplovnim vlastima Ugovornih stranaka na način i u obliku koji je prihvatljiv tim zrakoplovnim strankama.
3. Nijedna Ugovorna stranka neće poduzimati jednostrane mjere za sprečavanje uvođenja ili nastavljanja tarife za koju je predloženo da se naplaćuje ili koju naplaćuje imenovana aviokompanija bilo koje Ugovorne stranke za usluge u međunarodnom zračnom prijevozu. Ako neka od Ugovornih stranaka vjeruje da bilo koja takva tarifa nije sukladna kretanjima navedenim u stavku (1) ovog članka, zatražit će konzultacije i drugu Ugovornu stranku obavijestiti o razlozima svog nezadovoljstva u što skorijem roku. Ove konzultacije neće trajati duže od 30 (trideset) dana nakon prijema zahtjeva, a Ugovorne stranke će surađivati u pribavljanju informacija neophodnih za razumno rješavanje tog pitanja. Ako Ugovorne stranke postignu dogovor o tarifi za koju je upućeno obavještenje o nezadovoljstvu, svaka od Ugovornih stranaka je dužna uložiti najveći mogući napor da se taj dogovor provede. Ako se takvim uzajamnim dogovorom ne utvrdi drugačije, tarifa stupa na snagu i ostaje na snazi.

ČLANAK 8. **KORIŠTENJE PRAVA**

1. Imenovana aviokompanija svake od Ugovornih stranaka ima nepristranu i jednaku mogućnost obavljanja dogovorenih usluga ukrcaja na teritoriju jedne Ugovorne stranke i iskrcaja na teritoriju druge Ugovorne stranke, ili obratno, a smatrat će dopunskim ukrcaj ili iskrcaj na teritoriju druge Ugovorne stranke od i do određenih točaka na ruti. Pri osiguravanju kapaciteta za prijevoz pri ukrcaju na teritoriju druge Ugovorne stranke i iskrcaju na točkama na utvrđenim rutama, ili obratno, imenovana aviokompanija svake od Ugovornih stranaka uzima u obzir primarni interes imenovane aviokompanije druge Ugovorne stranke u pogledu prometa na način da ne utječe nepropisno na taj interes drugonavedene aviokompanije.
2. Dogovorene usluge koje pruža imenovana aviokompanija svake od Ugovornih stranaka usko su povezane sa zahtjevima javnosti u pogledu prijevoza na

utvrđenim rutama i svaka za svoj primarni cilj ima osiguravanje kapaciteta koji je adekvatan za zadovoljavanje potražnje za prijevozom putnika, tereta i pošte koji su ukrcani ili iskrcani na teritoriju Ugovorne stranke koja je imenovala aviokompaniju.

3. Preduvjeti za prijevoz putnika, tereta i pošte ukrcanih na teritoriju druge Ugovorne stranke i iskrcanih na točkama u trećim zemljama na utvrđenim rutama, ili obratno, osiguravaju se sukladno općem principu da je kapacitet povezan sa:
 - a) zahtjevima prometa ukrcanog ili iskrcanog na teritoriju Ugovorne stranke koja je imenovala aviokompaniju;
 - b) zahtjevima prometa u oblasti kroz koju prolazi aviokompanija, nakon što se uzmu u obzir druge usluge u zračnom prijevozu koje su utvrdile aviokompanije iz država iz te oblasti;
 - c) zahtjevima ekonomije razmjera kroz operacije aviokompanija.

ČLANAK 9.

PRIMJENA ZAKONA I PROPISA

1. Zakoni i propisi jedne Ugovorne stranke koji uređuju ulazak na i odlazak s njenog teritorija zrakoplova uključenih u međunarodnu zračnu plovidbu ili letova takvih zrakoplova preko tog teritorija primjenjuju se na imenovanu aviokompaniju druge Ugovorne stranke.
2. Zakoni i propisi jedne Ugovorne stranke koji uređuju ulazak, boravak na i odlazak s njenog teritorija putnika, posade, prtljaga, tereta ili pošte, kao što su formalnosti u pogledu ulaska, izlaska, emigracije i imigracije, kao i carine, zdravlja i karantena, primjenjuju se na putnike, posadu, prtljag, teret i poštu koju prevoze zrakoplovi imenovane aviokompanije druge Ugovorne stranke dok se nalaze u okviru navedenog teritorija.
3. Nijedna Ugovorna stranka ne može dati bilo kakvu prednost vlastitoj aviokompaniji u odnosu na imenovanu aviokompaniju druge Ugovorne stranke pri primjeni zakona i propisa navedenih u ovom članku.

ČLANAK 10.
PRIZNAVANJE UVJERENJA I DOZVOLA

1. Uvjerjenja o plovidbenosti, uvjerenje o osposobljenosti i dozvole koje je izdala ili ovjerala jedna Ugovorna stranka, i koja su još na snazi, priznaje kao vrijedeće druga Ugovorna stranka u svrhu izvođenja operacija na rutama i pružanja usluga navedenih u ovom Sporazumu, pod uvjetom da su zahtjevi pod kojim su uvjerenja ili dozvole izdate ili ovjerene jednaki ili viši od minimalnih standarda koji su utvrđeni ili mogu biti utvrđeni sukladno Konvenciji.
2. Svaka od Ugovornih stranaka zadržava pravo da, u svrhu letova iznad svog teritorija, odbije priznati uvjerenja o osposobljenosti i dozvole koje je vlastitim državljanima izdala ili ovjerala druga Ugovorna stranka ili bilo koja druga država.

ČLANAK 11.
IZNAJMLJIVANJE

1. Svaka Ugovorna stranka može spriječiti uporabu iznajmljenih zrakoplova za usluge iz ovog Sporazuma koje ne zadovoljavaju uvjete iz članka 15. (Sigurnost zračne plovidbe) i članka 16. (Zrakoplovna sigurnost) ovog Sporazuma.
2. Sukladno stavku (1) ovog članka, imenovane aviokompanije svake od Ugovornih stranaka mogu koristiti zrakoplove iznajmljene od drugih aviokompanija, pod uvjetom da su svi sudionici u takvim aranžmanima odgovarajuće ovlaštene i da ispunjavaju zahtjeve koji se primjenjuju na takve aranžmane.
3. Sukladno stavku (1) ovog članka, imenovane aviokompanije svake od Ugovornih stranaka mogu koristiti zrakoplove (ili zrakoplove i posadu) iznajmljene od bilo koje kompanije, uključujući druge aviokompanije, pod uvjetom da to ne dovede do toga da aviokompanija koja je najmodavac ne koristi prometna prava koja nema.

ČLANAK 12.
SIGURNOST PUTNIH DOKUMENATA

Sukladno nacionalnim zakonima i propisima, obje Ugovorne stranke su suglasne da:

- a) će usvojiti mjere kojim će se omogućiti sigurnost njihovih putovnica i drugih putnih dokumenata;
- b) će uspostaviti kontrolu zakonite izrade, izdavanja, provjere i korištenja putovnica i drugih putnih dokumenata te identifikacijskih dokumenata koje izdaje ta Ugovorna stranka ili koji se izdaju u njeno ime;
- c) će utvrditi i poboljšati procedure kojim se osigurava da putni i identifikacijski dokumenti koje izdaje budu takvog kvaliteta da ne mogu biti lako zlouporabljivi i da ne mogu bez muke biti nezakonito izmijenjeni, kopirani ili izdati;
- d) će svoje putovnice i druge putne dokumente izdavati sukladno standardu i preporučenim praksama ICAO-a za putne dokumente;
- e) će razmjenjivati operativne podatke o falsificiranim ili krivotvorenim putnim dokumentima i surađivati s ciljem jačanja otpornosti na prevare s putnim dokumentima, uključujući falsificiranje i krivotvorenje putnih dokumenata, uporabu falsificiranih ili krivotvorenih putnih dokumenata, uporabu važećih putnih dokumenata od strane kradljivaca identiteta, zlouporabu autentičnih putnih dokumenata od strane punopravnih imatelja tih dokumenata pri pomaganju u činjenju prekršaja, uporabu isteklih ili poništenih putnih dokumenata i uporabu prevarom pribavljenih putnih dokumenata.

ČLANAK 13.
ZAŠTITNE MJERE

1. Ugovorne stranke suglasne su da se sljedeća praksa aviokompanija može smatrati mogućom nepoštenom konkurentskom praksom koja može dovesti do detaljnijeg ispitivanja:
 - a) naplata karata i naknada na rutama na razini koja je sveukupno nedovoljna da pokrije troškove pružanja usluga na koje se odnose;
 - b) povećanje prekomjernog kapaciteta ili frekvencije usluga;
 - c) predmetna praksa je kontinuirana umjesto da bude privremena;

- d) praksa koja ima ozbiljan ekonomski učinak na drugu aviokompaniju ili joj pričinjava značajnu štetu;
 - e) praksa koja dovodi do slabljenja, isključivanja ili istjerivanja druge aviokompanije s tržišta;
 - f) ponašanje koje ukazuje na zlouporabu dominantnog položaja na ruti.
2. Ako zrakoplovne vlasti jedne Ugovorne stranke smatraju da bi operacija ili operacije koje izvode ili namjeravaju izvoditi imenovane aviokompanije druge Ugovorne stranke mogle predstavljati nepošteno konkurentsko ponašanje sukladno pokazateljima navedenim u stavku (1) ovog članka, te zrakoplovne vlasti mogu zatražiti konzultacije sukladno članku 23. (Konzultacije i izmjene i dopune) ovog Sporazuma s ciljem rješavanja problema. Svaki takav zahtjev prati obavještenje o razlozima za zahtjev, a konzultacije počinju u roku od 30 (trideset) dana od zahtjeva.
3. Ako Ugovorne stranke ne postignu rješenje problema kroz konzultacije, bilo koja od Ugovornih stranaka može pokrenuti mehanizam za rješavanje sporova iz članka 24. (Rješavanje sporova) ovog Sporazuma s ciljem rješavanja spora.

ČLANAK 14.

NEPRIHVATLJIVI I NEDOKUMENTIRANI PUTNICI I DEPORTIRANE OSOBE

1. Svaka Ugovorna stranka suglasna je da se uspostave djelotvorne kontrole granica.
2. U tom pogledu, svaka Ugovorna stranka suglasna je provesti Standarde i preporučenu praksu iz Aneksa 9 (Olakšice) Konvencije u vezi s neprihvatljivim i nedokumentiranim putnicima i deportiranim osobama s ciljem da se unaprijedi suradnja u borbi protiv ilegalne migracije.
3. Sukladno gorenavedenim ciljevima, sve Ugovorne stranke suglasne su objaviti ili prihvatiti, u zavisnosti od slučaja, pismo koje se odnosi na „prevarom pribavljene, falsificirane ili krivotvorene putne dokumente ili izvorne dokumente koje predoče kradljivci identiteta“, kako je navedeno u Dodatku (b) Aneksa 9 Konvencije, kada poduzimaju radnje iz odgovarajućeg stavka u Poglavlju (3) Aneksa u pogledu oduzimanja prevarom pribavljenih, falsificiranih ili krivotvorenih putnih dokumenata.

ČLANAK 15.
SIGURNOST ZRAČNE PLOVIDBE

1. Svaka od Ugovornih stranaka može u svakom trenutku zatražiti konzultacije u vezi sa standardima sigurnosti zračne plovidbe u bilo kojoj oblasti koja se odnosi na letačku posadu, zrakoplove ili njihove operacije, a koje je usvojila druga Ugovorna stranka. Takve konzultacije će biti održane u roku od 30 (trideset) dana od zahtjeva.
2. Ako, nakon takvih konzultacija, jedna Ugovorna stranka otkrije da druga Ugovorna stranka ne održava i primjenjuje efektivno standarde sigurnosti zračne plovidbe u bilo kojoj od tih oblasti koji su bar jednaki minimalnim standardima koje u tom trenutku propisuje Konvencija, prva Ugovorna stranka obavještava drugu Ugovornu stranku o tim nalazima i koracima koje smatra neophodnim za ispunjavanje takvih minimalnih standarda kako bi druga Ugovorna stranka mogla poduzeti odgovarajuće korektivne mjere. Ako druga Ugovorna stranka ne poduzme odgovarajuće mjere u roku od 15 (petnaest) dana ili u dužem razdoblju koje eventualno bude dogovoreno, to predstavlja osnovu za suspendiranje ovlaštenja za rad.
3. Bez obzira na obvezu iz članka 33. Konvencije, dogovoreno je da bilo koji zrakoplov kojim upravlja aviokompanija/e jedne Ugovorne stranke ili koji je pod ugovorom o zakupu u ime takve aviokompanije, na letovima ka ili s teritorija druge Ugovorne stranke, može, dok se nalazi unutar teritorija druge Ugovorne stranke, biti predmetom ispitivanja ovlaštenih predstavnika druge Ugovorne stranke, u i oko zrakoplova, s ciljem provjere važenja dokumenata zrakoplova i dokumenata posade te vidljivog stanja zrakoplova i njegove opreme (u ovom članku se to naziva „inspekcija na platformi“), pod uvjetom da ne dovodi do neopravdanog kašnjenja.
4. Ako takva inspekcija na platformi ili niz inspekcija na platformi dovede do:
 - a) ozbiljne zabrinutosti da zrakoplov ili izvođenje operacija zrakoplovom ne ispunjava minimalne standarde koje u tom trenutku propisuje Konvencija ili
 - b) ozbiljne zabrinutosti da ne postoji efektivno održavanje i primjenjivanje standarda sigurnosti zračne plovidbe koje u tom trenutku propisuje Konvencija,

Ugovorna stranka koja provodi inspekciju ima slobodu, u smislu članka 33. Konvencije, zaključiti da zahtjevi po kojim su izdata ili ovjerena uvjerenja ili dozvole u vezi s tim zrakoplovom ili u vezi s posadom tog zrakoplova ili da

zahtjevi po kojim se izvode operacije tim zrakoplovom nisu jednaki ili veći od minimalnih standarda utvrđenih sukladno Konvenciji.

5. U slučaju da je pristup radi provedbe inspekcije zrakoplova na platformi kojim upravlja aviokompanija jedne od Ugovornih stranaka sukladno stavku (3) ovog članka uskratio predstavnik te aviokompanije, druga Ugovorna stranka ima slobodu zaključiti da postoji ozbiljna zabrinutost sukladno stavku (4) ovog članka i izvući zaključke na koje upućuje taj stavak.
6. Sve Ugovorne stranke zadržavaju pravo odmah suspendirati ili poništiti ovlaštenje za rad aviokompanije druge Ugovorne stranke u slučaju da prva Ugovorna stranka zaključi, na temelju rezultata inspekcije na platformi, niza inspekcija na platformi, uskraćenog pristupa provedbi inspekcije na platformi, konzultacija ili po drugoj osnovi, da je bez odlaganja neophodno provesti mjere u cilju sigurnosti rada aviokompanije.
7. Svaka mjera koju poduzme jedna Ugovorna stranka sukladno stavcima (2) i (6) ovog članka poništava se nakon što prestane postojati osnova za njeno poduzimanje.

ČLANAK 16.

ZRAKOPLOVNA SIGURNOST

1. Sukladno svojim obvezama po međunarodnom pravu, Ugovorne stranke potvrđuju da njihova međusobna obveza da štite sigurnost civilnog zrakoplovstva od djela nezakonitog ometanja čini dio ovog Sporazuma. Ne ograničavajući opći karakter svojih prava i obveza po međunarodnom pravu, Ugovorne stranke djeluju posebno sukladno odredbama Konvencije o krivičnim djelima i nekim drugim djelima počinjenim u zrakoplovu, koja je potpisana 14. rujna 1963. u Tokiju, Konvencije o suzbijanju nezakonite otmice zrakoplova, potpisane 16. prosinca 1970. u Hagu, te Konvencije o suzbijanju nezakonitih nasilnih djela usmjerenih protiv sigurnosti zračne plovidbe u civilnom zrakoplovstvu, koja je potpisana 23. rujna 1971. u Montrealu, njenog dopunskog Protokola za suzbijanje nezakonitih nasilnih djela u zračnim lukama koje opslužuju međunarodno civilno zrakoplovstvo, potpisanog 24. veljače 1988. u Montrealu, kao i sukladno svakoj drugoj konvenciji i protokolu koji se odnose na sigurnost civilnog zrakoplovstva, a kojih se pridržavaju obje Ugovorne stranke.
2. Ugovorne stranke, na zahtjev, pružaju svu potrebnu pomoć u sprečavanju djela nezakonite otmice civilnog zrakoplova i drugih nezakonitih djela usmjerenih

protiv sigurnosti takvih zrakoplova, njihovih putnika i posade, zračnih luka i objekata za zračnu navigaciju te bilo kakvih drugih prijetnji po sigurnost civilnog zrakoplovstva.

3. Ugovorne stranke u okviru svojih uzajamnih odnosa djeluju sukladno odredbama o zrakoplovnoj sigurnosti koje je utvrdio ICAO i koje su objedinjene u Aneks Konvencije te zahtijevaju da operatori zrakoplova njihove registracije ili operatori zrakoplova čije se glavno mjesto poslovanja ili stalno sjedište nalazi na njihovom teritoriju djeluju sukladno tim odredbama o zrakoplovnoj sigurnosti. Ugovorne stranke obavještavaju jedna drugu o bilo kakvim razlikama među njihovim nacionalnim zakonima, propisima i praksama te zrakoplovno-sigurnosnim standardima navedenim u aneksima Konvencije. Svaka Ugovorna stranka može u bilo kojem trenutku zahtijevati hitne konzultacije s drugom Ugovornom strankom u cilju razmatranja bilo koje takve razlike.
4. Svaka Ugovorna strana je suglasna da se od operatora zahtijeva poštivanje odredbe o zrakoplovnoj sigurnosti navedene u stavku (3) ovog članka, a koje druga Ugovorna stranka zahtijeva u smislu ulaska na teritorij/odlaska s teritorija ili tijekom boravka na teritoriju te druge Ugovorne stranke. Svaka Ugovorna stranka osigurava efektivnu primjenu odgovarajućih mjera u okviru svog teritorija radi zaštite zrakoplova i pregleda putnika, posade, ručnog prtljaga, prtljaga, tereta i potrepština za zrakoplov prije i tijekom ukrcavanja ili utovara. Svaka Ugovorna stranka se obvezuje da s razumijevanjem razmotri svaki zahtjev druge Ugovorne stranke u pogledu razumnih posebnih sigurnosnih mjera s ciljem rješavanja određene prijetnje.
5. Kada dođe do incidenta ili prijetnje nezakonitom otmicom civilnog zrakoplova ili drugih nezakonitih djela usmjerenih protiv sigurnosti takvih zrakoplova, njihovih putnika i posade, zrakoplovne vlasti obiju Ugovornih stranaka olakšavaju komunikaciju i druge odgovarajuće mjere s ciljem brzog i sigurnog rješavanja takvog incidenta ili prijetnje.
6. Svaka Ugovorna stranka ima pravo, u roku od 60 (šezdeset) dana od obavještenja upućenog svojoj zrakoplovnoj vlasti, na teritoriju druge Ugovorne stranke izvršiti procjenu sigurnosnih mjera koje provode ili planiraju provesti operatori zrakoplova u pogledu letova koji dolaze s teritorija ili odlaze ka teritoriju prve Ugovorne stranke. Administrativni aranžmani za provedbu takvih procjena dogovaraju se između zrakoplovnih vlasti i realiziraju se bez odlaganja kako bi se osigurala brza provedba procjena.
7. Kada jedna od Ugovornih stranaka ima opravdan razlog vjerovati da je druga Ugovorna stranka odstupila od odredaba ovog članka, prva Ugovorna stranka može zahtijevati konzultacije. Takve konzultacije moraju početi u roku od 30

(trideset) dana od prijema takvog zahtjeva od bilo koje Ugovorne stranke. Nepostizanjem zadovoljavajućeg dogovora u roku od 30 (trideset) dana od početka konzultacija zadržava se osnova za uskraćivanje, poništavanje, suspendiranje ovlaštenja ili nametanje uvjeta za ovlaštenja aviokompanije ili aviokompanija koje je imenovala druga Ugovorna stranka. Kada je to opravdano zbog hitnosti slučaja ili da bi se spriječila daljnja neusklađenost s odredbama ovog članka, prva Ugovorna stranka može u bilo kojem trenutku poduzeti privremene mjere.

ČLANAK 17.

KOMERCIJALNE AKTIVNOSTI

1. Sukladno zakonima i propisima svake od Ugovornih stranaka, svaka Ugovorna stranka daje imenovanoj aviokompaniji ili aviokompanijama druge Ugovorne stranke pravo da na svojem teritoriju prodaje i na tržište plasira usluge u međunarodnom zračnom prijevozu i pripadajuće proizvode, uključujući i pravo na osnivanje ureda, na internetu i izvan interneta.
2. Ugovorne stranke su suglasne da se Sustavom za rezervacije putem računara (CRS), na njihovim odnosnim teritorijima, upravlja na način da se:
 - a) interesi korisnika proizvoda u zračnom prijevozu zaštite od bilo kakve zlouporabe podataka iz CRS-a, kao i od obmanjujućih informacija o istom;
 - b) kodeks ponašanja u vezi s CRS-om koji je usvojio ICAO primjenjuje na distribuciju proizvoda međunarodnih usluga za putnike i teret.
3. Svaka od Ugovornih stranaka dozvoljava imenovanoj aviokompaniji ili aviokompanijama druge Ugovorne stranke da:
 - a) na svoj teritorij dovodi i održava nenacionalno osoblje koje obavlja menadžerski, komercijalni, tehnički i operativni posao na pružanju usluga u zračnom prijevozu, sukladno zakonima i propisima države koja prima to osoblje, a u vezi s njihovim ulaskom, boravkom i zaposlenjem;
 - b) koristi usluge i osoblje bilo koje druge firme, organizacije ili aviokompanije koja svoju djelatnost obavlja na njenom teritoriju i koja je ovlaštena pružati takve usluge.
4. Svaka od Ugovornih stranaka dozvoljava imenovanoj aviokompaniji ili aviokompanijama druge Ugovorne stranke da na njenom teritoriju podmiruje lokalne troškove, uključujući kupovinu goriva, u lokalnoj valuti ili u bilo kojoj

slobodno konvertibilnoj valuti po izboru aviokompanije.

5. Svaka od Ugovornih stranaka dozvoljava imenovanoj aviokompaniji ili aviokompanijama druge Ugovorne stranke da, na zahtjev, konvertira i doznači u inozemstvo u državu po izboru aviokompanije sve lokalne prihode od prodaje usluga u zračnom prijevozu, koji su izravno povezani sa zračnim prijevozom, koji preostanu nakon lokalno isplaćenih iznosa, uz omogućenu konverziju i doznaku, odmah, bez ograničenja ili diskriminacije istih, po tečaju koji vrijedi na dan konverzije i doznake.

ČLANAK 18.

DOSTAVLJANJE REDA LETENJA

Koliko je moguće ranije, ali ne manje od 30 (trideset) dana prije uvođenja dogovorene usluge ili njene izmjene, ili u roku od 30 (trideset) dana nakon prijema zahtjeva od zrakoplovnih vlasti, imenovana aviokompanija jedne Ugovorne stranke dostavlja zrakoplovnim vlastima druge Ugovorne stranke informacije o prirodi usluge, rasporedima letenja, tipovima zrakoplova s osiguranim kapacitetom za svaku od navedenih ruta te sve druge informacije koje mogu biti potrebne kako bi se zrakoplovne vlasti druge Ugovorne stranke uvjerile da se zahtjevi iz ovog Sporazuma propisno poštuju.

ČLANAK 19.

DOSTAVLJANJE STATISTIČKIH PODATAKA

Zrakoplovne vlasti svake od Ugovornih stranaka dostavljaju zrakoplovnim vlastima druge Ugovorne stranke, na njihov zahtjev, periodične ili druge statističke izvode, sukladno uobičajenim potrebama. Jedan takav izvod obuhvaća sve informacije koje su neophodne da se utvrdi opseg prometa koji obavljaju imenovane aviokompanije u izvođenju dogovorenih usluga, kao i ishodišta i odredišta tog prometa.

ČLANAK 20.

USKLAĐENOST S MULTILATERALNOM KONVENCIJOM

U slučaju da na snagu stupi opća multilateralna konvencija o zračnom prijevozu koju prihvate Ugovorne stranke, odredbe takve konvencije bi trebale imati prednost. Svaka rasprava s ciljem da se utvrdi u kojoj mjeri su odredbe multilateralne konvencije ukinule, zamijenile, izmijenile ili dopunile ovaj Sporazum održat će se sukladno odgovarajućim članovima ovog Sporazuma.

ČLANAK 21.

KORISNIČKE NAKNADE

1. Nijedna Ugovorna stranka neće uvesti niti dozvoliti da se uvedu imenovanoj aviokompaniji/aviokompanijama druge Ugovorne stranke korisničke naknade veće od onih koje su uvedene vlastitim aviokompanijama koje pružaju slične usluge u međunarodnom zračnom prijevozu.
2. Svaka od Ugovornih stranaka će sukladno potrebama poticati održavanje konzultacija o korisničkim naknadama između svojih nadležnih naplatnih tijela i aviokompanija koje koriste usluge i sredstva koja pružaju ta naplatna tijela, putem predstavničkih organizacija imenovanih aviokompanija. Korisnike bi trebalo u razumnom roku obavijestiti o svakom prijedlogu za izmjenu korisničkih naknada kako bi im se omogućilo da izraze svoje stavove prije nego što se provedu izmjene. Ugovorne stranke se obvezuju dodatno poticati naplatna tijela i korisnike da razmjenjuju odgovarajuće informacije u vezi s korisničkim naknadama.

ČLANAK 22.

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Obje Ugovorne stranke podržavaju potrebu za zaštitom životne sredine kroz promoviranje održivog razvoja zrakoplovstva. Ugovorne stranke su suglasne da se u pogledu operacija koje se izvode između njihovih teritorija pridržavaju Aneksa 16 Konvencije i postojeće politike i smjernica ICAO-a o zaštiti životne sredine.

ČLANAK 23.

KONZULTACIJE I IZMJENE I DOPUNE

1. U duhu bliske suradnje, dvije Ugovorne stranke ili njihove zrakoplovne vlasti se s vremena na vrijeme uzajamno konzultiraju s ciljem osiguranja provedbe i zadovoljavajućeg poštivanja odredaba ovog Sporazuma i njegovog Aneksa.
2. Takve konzultacije počinju u roku od 30 (trideset) dana od datuma zahtjeva, osim ako taj rok dogovorno produže zrakoplovne vlasti obiju Ugovornih stranaka.
3. Svaka od Ugovornih stranaka ima pravo u bilo kojem trenutku zatražiti konzultacije s drugom Ugovornom strankom u cilju izmjena i dopuna odredaba ovog Sporazuma.
4. Svaka od Ugovornih stranaka, sukladno svojim ustavnim procedurama, ratificira izmjene i dopune koje se odnose na odredbe ovog Sporazuma. Tako dogovorene izmjene i dopune stupaju na snagu u roku od 30 (trideset) dana od datuma kada su obje Ugovorne stranke razmijenile diplomatske note kojima se takvi ustavni zahtjevi potvrđuju.
5. Bilo kakve izmjene i dopune Aneksa mogu se, izravno i u pisanoj formi, dogovoriti između nadležnih zrakoplovnih vlasti Ugovornih stranaka i one stupaju na snagu nakon razmjene diplomatskih nota kojima se takve izmjene potvrđuju.

ČLANAK 24.

RJEŠAVANJE SPOROVA

1. U slučaju bilo kakvog spora između Ugovornih stranaka koji se odnosi na tumačenje ili primjenu ovog Sporazuma Ugovorne stranke će nastojati spor riješiti putem pregovora.
2. Ako Ugovorne stranke ne postignu rješenje spora putem pregovora, mogu se suglasiti da spor upute na odlučivanje arbitru ili se spor, na zahtjev bilo koje od Ugovornih stranaka, može uputiti na odlučivanje tribunalu od tri arbitra, od kojih po jednog imenuje svaka od Ugovornih stranaka, a trećeg imenuju ta dva koja su tako postavljena. Svaka od Ugovornih stranaka imenuje arbitra u roku od 60 (šezdeset) dana od dana kada bilo koja od Ugovornih stranaka od druge primi obavještenje putem diplomatskih kanala u kojem se traži arbitraža spora, a treći arbitar se imenuje u roku od dodatnih 30 (trideset) dana. Ako bilo koja od Ugovornih stranaka ne imenuje arbitra u navedenom roku ili ako treći arbitar nije

imenovan u navedenom roku, predsjednik Vijeća ICAO-a može na zahtjev bilo koje Ugovorne stranke postaviti arbitra ili arbitre, u zavisnosti od slučaja. U takvom slučaju, treći arbitar će biti državljanin određene treće države, djelovat će kao predsjednik tribunala i odredit će mjesto održavanja arbitraže. Ako predsjednik smatra da je državljanin države koja se ne može smatrati neutralnom u odnosu na spor, imenovanje donosi najstariji potpredsjednik koji nije diskvalificiran po tom osnovu. Arbitražni tribunal svoje odluke donosi većinom glasova.

3. Svaka od Ugovornih stranaka snosi troškove arbitra kojeg je imenovala, kao i troškove svog zastupanja u arbitražnom postupku. Troškove predsjednika i sve druge troškove snose Ugovorne stranke u jednakim iznosima.
4. Ugovorne stranke se obvezuju da će poštivati svaku odluku koja bude donesena sukladno stavku (2) ovog članka.
5. Ako i sve dok bilo koja od Ugovornih stranaka ne ispoštuje bilo koju odluku po stavku (2) ovog članka, druga Ugovorna stranka može ograničiti, uskratiti ili poništiti privilegije koje je dodijelila na temelju ovog Sporazuma Ugovornoj stranci koja krši propisano ili imenovanoj aviokompaniji koja krši propisano.

ČLANAK 25.

RASKID SPORAZUMA

1. Bilo koja od Ugovornih stranaka može, u bilo kojem trenutku, diplomatskim kanalima poslati pisano obavještenje drugoj Ugovornoj stranci o svojoj odluci da raskine ovaj Sporazum. Takvo obavještenje se istodobno dostavlja i ICAO-u.
2. U tom slučaju, ovaj Sporazum će biti raskinut 12 (dvanaest) mjeseci od datuma kada druga Ugovorna stranka primi obavještenje, osim ako obavještenje o raskidu bude povučeno međusobnim dogovorom prije isteka ovog razdoblja. U odsustvu potvrde da je druga Ugovorna stranka primila obavještenje, smatra se da je obavještenje primljeno 14 (četnaest) dana nakon što to obavještenje primi ICAO.

ČLANAK 26.

REGISTRACIJA U ICAO-u

Ovaj Sporazum i sve njegove izmjene i dopune registriraju se u Međunarodnoj organizaciji za civilno zrakoplovstvo.

ČLANAK 27.
STUPANJE NA SNAGU

Ovaj Sporazum stupa na snagu 30 (trideset) dana nakon što Ugovorne stranke obavijeste jedna drugu razmjenom diplomatskih nota da su ispunjeni ustavni zahtjevi Ugovornih stranaka u vezi sa stupanjem na snagu ovog Sporazuma.

U ZNAK PRIHVAĆANJA NAVEDENOG, dolje potpisani, valjano ovlašteni od svojih vlada, potpisali su ovaj Sporazum.

Potpisano u Manami, Kraljevina Bahrein, dana u po dva primjerka na arapskom, bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako autentični, s tim da u slučaju razmimoilaženja u tumačenju prednost ima tekst na engleskom jeziku.

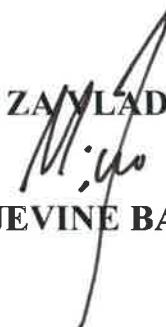
ZA VIJEĆE MINISTARA

BOSNE I HERCEGOVINE

ZA VLADU

KRALJEVINE BAHREIN

ANEKS
RASPORED RUTA
RASPORED 1

Rute na kojim će letove izvoditi imenovana aviokompanija/aviokompanije Kraljevine Bahrein:

Od	Do	Tranzitne točke	Točke izvan
Točke u Kraljevini Bahrein	Točke u Bosni i Hercegovini	Dogovara se između nadležnih zrakoplovnih tijela	Dogovara se između nadležnih zrakoplovnih tijela

RASPORED 2

Rute na kojim će letove izvoditi imenovana aviokompanija/aviokompanije Bosne i Hercegovine:

Od	Do	Tranzitne točke	Točke izvan
Točke u Bosni i Hercegovini	Točke u Kraljevini Bahrein	Dogovara se između nadležnih zrakoplovnih tijela	Dogovara se između nadležnih zrakoplovnih tijela

Napomene:

1. Tranzitne točke i točke izvan teritorija Ugovornih stranaka podliježu sporazumu između zrakoplovnih vlasti Ugovornih stranaka. Imenovane aviokompanije Ugovornih stranaka mogu po vlastitom nahođenju izostaviti tranzitne točke i točke izvan teritorija Ugovornih stranaka.

2. Pravo koterminalizacije polaznih i odredišnih točaka na teritorijima Ugovornih stranaka, kao i tranzitnih točaka i točaka izvan podliježu sporazumu između zrakoplovnih vlasti Ugovornih stranaka.
3. Pravo imenovanih aviokompanija jedne Ugovorne stranke na prijevoz putnika, tereta i pošte između točaka na teritoriju druge Ugovorne stranke i točaka na teritoriju trećih zemalja (obavljanje prometnog prava pete slobode) podliježe sporazumu između zrakoplovnih vlasti Ugovornih stranaka.